

С Т А Н О В И Щ Е

на доц. д-р Георги Пеев – член на научно жури за оценяване на дисертационния труд на **Мария Петрова Кърджиева** на тема: „Съвременни подходи за усъвършенстване на управлението на фолклорното сценично изкуство“ за получаване на ОНС „доктор“ в професионално направление 3.7 „Администрация и управление“

Представеният дисертационен труд на тема „Съвременни подходи за усъвършенстване на управлението на фолклорното сценично изкуство“ е разработен от **Мария Петрова Кърджиева** – докторант, с научни ръководители проф. д-р Росица Йорданова и доц. д-р Снежанка Овчарова.

Трудът се състои от **въведение, три глави, заключение, единадесет приложения и използвана литература** с общ обем 310 стандартни страници.

Във въведението докторантката мотивирано аргументира важността и актуалността на изследването, ясно са определени **научноизследователските цели и задачи**. Темата е интердисциплинарна и по тази причина изисква специфична **методология на изследване**, която обхваща няколко изследователски метода. Във въведението се посочват и ограниченията на проблемния обхват на дисертацията.

В Глава първа, озаглавена „**Развитие и съдържателен обхват на фолклорното изкуство**“, докторантката си поставя задачата първоначално да дефинира понятията и терминологичната рамка на проблематиката от възникването на съответния термин до днешните варианти на разбирането му и използване. След това полезно уточняване М. Кърджиева

разглежда хронологично предмета на своето изследване - фолклорното сценично изкуство. Тя разглежда периода 1944 –1989 г., като прави преценка на положителните и отрицателните страни на силно централизирания държавен модел на управление на фолклорното изкуство. Глава първа продължава с частичен анализ на настъпилите промени след 1989 г., като се посочват осъществените в институционално отношение в управлението на културата със създаването на Националния център за музика и танц. След това се разглежда и как промените се отразяват на дейността на различните фолклорни ансамбли, лишени от пряка държавна субсидия и разчитащи все повече на общинска издръжка. Главата завършва с анализ чрез системен подход на фолклорното изкуство – етапи и особености на творческия процес, но не и на управленческия процес в тази област. Тази последна част стои не на място и „откъснато“ спрямо останалия текст от главата. Тя е необходима, но по-подходящо би било да се премести или свърже директно с началото на **Глава втора**, която започва с реализацията на творческия процес.

Глава втора „Управление на съвременните фолклорни ансамбли“ е базирана в голяма степен върху интервютата, направени от докторантката с ръководителите на фолклорните ансамбли в страната. Тук се дава отговор доколко те са способни да се приспособят към новите изисквания на времето при мениджмънта на дейността на техните колективи. Вижда се, че успешното управление не се отдава на всеки и невинаги отличният специалист в областта на фолклора е добър управленец. Интервютата и анкетите са много силна страна на дисертацията и тяхното изпозване и анализ без съмнение са от приносите на докторантката. Но фактът, че в средата на Втора глава – на стр. 87,

се дава обосновка на използването на този метод, буди изненада, още повече, че интервюта са цитирани и използвани и на предходните страници. Може да се помисли за преместването на този параграф в теоретичната част.

Глава трета е посветена на възможностите за усъвършенстване на дейността на фолклорните ансамбли и как обучението в областта на управлението може да допринесе за това. Направен е „портрет“ на ръководителя на базата на изискванията към него от нормативни актове и успешната практика. Изводът от така изградената „длъжностна характеристика“ е, че безусловно е необходимо и придобиването на мениджърски знания и умения за успешното ръководство на фолклорен ансамбъл – факт, който потвърждават и интервюираните директори/художествени ръководители. Подложени са на анализ и съществуващите български и част от чуждите образователни програми в областта на изкуствата. Изводът, който прави дипломантката на страница 175 и 192, е, че съществуващата образователната ниша за интердисциплинарни програми в областта на изкуствата е „активна“ и трябва да се използва.

В **Заключението** още веднъж се подчертава, че новите условия изискват професионализация на мениджмънта на фолклорното изкуство. Формулираните от докторантката в заключението собствени приноси са според мен много точни. Трябва да се отбележи фактът, че Мария Кърджиева е първият изследовател, който научно изследва проблемите на професионалното фолклорно сценично изкуство.

Направените по-горе мои предложения относно разместването на различни пасажи не намаляват доброто общо впечатление от дисертацията. Плюс е използването на широк кръг от разнообразни

извори (над 200 научни изследвания, нормативни документи на български, руски и английски език), като най-ценни са авторските интервюта и анкети с ръководителите на фолклорните състави. Направените предложения от докторантката за усъвършенстване на управлението на фолклорните ансамбли имат и ясно изразен приложен характер. Една подобна дисертация, носеща белезите на сериозен научен труд, прави чест на катедра „Администрация и управление“ на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ и говори за качеството на образованието, което студентите получават там.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Трудът „Съвременни подходи за усъвършенстване на управлението на фолклорното сценично изкуство“ представлява завършено научно изследване със сериозни, отговарящи на изискванията качества. Предлагам на уважаемото жури дисертацията да **бъде оценена положително** и на Мария Кърджиева да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

1 октомври 2013 г.
гр. София

доц. д-р Георги Пеев